

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.036.03.2017

P/17/075

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice

T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30

lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/075 - Organizacja ruchu i utrzymanie dróg przekazanych jednostkom samorządu terytorialnego po wybudowaniu nowych dróg krajowych, w tym dróg ekspresowych lub autostrad
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Stanisław Tarnowski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/24/2018 z dnia 18 stycznia 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy Milówka, ul. Jana Kazimierza 123, 34-360 Milówka ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Robert Piętka, Wójt Gminy Milówka ² (dowód: akta kontroli str. 5-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie³ działalność kontrolowanej jednostki w zakresie organizacji ruchu i utrzymania odcinków starej drogi krajowych nr 69 o długości 10,305 km zlokalizowanej na terenie Gminy Milówka⁴ przekazanych Gminie w związku z oddaniem do użytkowania drogi ekspresowej S69 (obecnie S1) relacji Żywiec-Zwardoń.

Podstawą sformułowania powyższej oceny była negatywna ocena działań Urzędu, dotyczących utrzymania przejętego starodroża oraz zapewnienia bezpieczeństwa i właściwej organizacji ruchu na tej drodze. Stwierdzone nieprawidłowości polegały na: niepodjęciu skutecznych działań w celu ujawnienia w księgach wieczystych właściciela gruntów zajętych pod starodroże, tj. Gminy Milówka, nieprowadzeniu książki drogi i obiektów mostowych oraz dziennika objazdu dróg; niewywiązywaniu się z obowiązku wykonywania okresowych kontroli starodroża, o której mowa w art. 62 ust. 1 pkt 1 i pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane⁵ oraz nieprzeprowadzaniu kontroli stanu tej drogi zgodnie z art. 20 pkt 10 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁶; niesporządzeniu i nieprzekazaniu do GDDKiA formularzy danych o sieci dróg publicznych oraz nieopracowaniu projektu planu rozwoju sieci drogowej oraz projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich.

Ponadto na przejętych odcinkach starodroża stwierdzono braki w oznakowaniu pionowym drogi, przypadki złego stanu technicznego znaków oraz ograniczonej widoczności oznakowania pionowego, które mogły wpływać na bezpieczeństwo uczestników ruchu.

¹ Zwany dalej „Urzędem”.

² Zwany dalej „Wójtem”.

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

⁴ Zwanej dalej „starodrożem lub „starą drogą DK 69”.

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 1332, ze zm., zwana dalej „Prawo budowlane”.

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 2222, ze zm., zwana dalej „ustawą o drogach”.

Dostrzegając sytuację finansową Gminy, utrudniającą podjęcie skutecznych działań w zakresie prowadzenia prawidłowego zarządu przejętym starodrożem (o szerokości, co najmniej 6 m i długości ponad 10 km), w tym dokonywania koniecznych remontów drogi, ze szczególnym uwzględnieniem remontu zagrażającego bezpieczeństwu obiektu mostowego nad potokiem Kameszniczanka oraz przeprowadzania wymaganych przepisami przeglądów, w ocenie NIK, działania Gminy w zakresie bieżącego utrzymania drogi były właściwe.

Negatywną ocenę ogólną kontrolowanej działalności uzasadnia rodzaj i waga stwierdzonych nieprawidłowości mających wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania w zakresie utrzymania przejętych dróg oraz przygotowanie jednostki do realizacji zadań w tym zakresie

1.1. Proces przejęcia zarządu nad drogami

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą⁷, Wójt na podstawie art. 19 ust. 2 pkt 4 ustawy o drogach, pełnił funkcję zarządcy dróg gminnych o łącznej długości ok. 83 km⁸ położonych w granicach administracyjnych gminy Milówka.

W związku z oddaniem do użytkowania⁹ w dniach 4 stycznia 2007 r.¹⁰, 5 października 2007 r.¹¹, 5 grudnia 2008 r.¹² i 12 lutego 2010 r.¹³, poszczególnych odcinków drogi S69 (obecnie S1) na podstawie art. 10 ust. 5 ustawy o drogach¹⁴, do kategorii dróg gminnych zarządzanych przez Wójta, zostały zaliczone poszczególne odcinki starej drogi DK69, zastąpione nowo wybudowanymi odcinkami dróg ekspresowych. W zarząd Wójta przeszedł odcinek o łącznej długości 10,305 km. Proces przekazania zarządu nad starodrożem inicjowany był poprzez informacje Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach¹⁵ przesyłane do Urzędu¹⁶ o przewidywanym terminie przekazania drogi w zarząd w latach 2009-2010.

(dowód: akta kontroli str. 78-90, 102-136, 226-235)

W oparciu o dostępną dokumentację i korespondencję, w toku kontroli nie było możliwości ustalenia rzeczywistej daty przejęcia w zarząd odcinka starej drogi DK 69.

(dowód: akta kontroli str. 102-136)

Zastępca Wójta, pismem z dnia 6 października 2009 r., poinformował GDDKiA, że Gmina przejmie obowiązki zarządcy starej drogi DK69, po przekazaniu przez GDDKiA niezbędnych dokumentów oraz informacji dotyczących przedmiotowej drogi. W ww. piśmie podano, że *Do tego czasu, Gmina nie jest w stanie zarządzać drogą, nie jest, bowiem znany stan prawny oraz ostateczny przebieg na mapach ewidencyjnych.*

GDDKiA¹⁷ zapewniła, że *niezbędne dokumenty dotyczące przekazywanych dróg, po skompletowaniu zostaną niezwłocznie przekazane do Gminy, a sprawy związane z podziałem nieruchomości będą wykonywane sukcesywnie.*

(dowód: akta kontroli str. 103, 107)

⁷ Lata 2014-2017 oraz działania wcześniejsze związane z zakresem kontroli.

⁸ W sprawozdaniu rocznym do Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad za 2010 podano długość 83,899 km, za 2011 r. – 83,899 km i za 2015 r. – 82,736 km.

⁹ Decyzjami Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Katowicach.

¹⁰ Decyzja nr 37/06 dotycząca odcinka Milówka-Szare.

¹¹ Decyzja nr 20/07 dotycząca odcinka Milówka-Szare.

¹² Decyzja nr 248/08 dotycząca odcinka Szare-Laliki i odcinka Laliki-Zwardoń.

¹³ Decyzja nr 18/10 dotycząca odcinka Szare-Laliki.

¹⁴ W brzmieniu obowiązującym do 8 lipca 2015 r., tj. przed zmianą ustawy o drogach wprowadzoną ustawą z dnia 13 września 2013 r. o zmianie ustawy o drogach publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 870).

¹⁵ Zwaną dalej „GDDKiA”.

¹⁶ Pisma GDDKiA o nr: GDDKiA-O/Ka/P1/AK/40/983/2008 z 5 grudnia 2008, GDDKiA-O/Ka/P1/AK/40/23/2009 z 19 stycznia 2009 r., GDDKiA-O/Ka/P1/AK/40/866/2009 z 16 października 2009 r., GDDKiA-O/Ka/P1/AK/40/877/2009 z 20 października 2009 r.

¹⁷ W piśmie GDDKiA-O/Ka/P1/AK/40/890/2009 z 2 listopada 2009 r.

W dniu 22 kwietnia 2010 r. GDDKiA przesłała do Urzędu protokół zdawczo-odbiorczy oraz dokumenty dotyczące przejętego w zarząd starodroża. Przekazana dokumentacja była niekompletna, dotyczyła tylko trzech odcinków o długościach 2,120 km, 2,630 km i 1,850 km (łącznie 6,600 km) tj. 64% starodroża. Protokół nie został podpisany przez Wójta.

Wójt w piśmie z 19 listopada 2009 r. stwierdził, że Gmina przejmie tylko cztery odcinki o łącznej długości 5,700 km, które zostały zastąpione nowo wybudowaną drogą S69. Pozostałe nie zostaną przejęte z mocy prawa, gdyż są to odcinki, które nigdy nie były drogą krajową DK69, a powstały w wyniku budowy S69. Dodał, że są one częściowo przedłużeniem albo dróg powiatowych albo drogi wojewódzkiej 943 i powinny zostać przejęte albo przez Powiatowy Zarząd Dróg¹⁸ lub przez Wojewódzki Zarząd Dróg¹⁹. Natomiast odcinki drogi, które nie były przed realizacją S69 ani drogami gminnymi ani krajowymi, wymagają zakwalifikowania do dróg gminnych na podstawie uchwały Rady Gminy Milówka.

Do pisma załączono mapę z przebiegiem wymienionych odcinków. Powyższa propozycja nie została zaakceptowana, pomimo że Wójt zwrócił się o jej zaakceptowanie do Starostwa Powiatowego w Żywcu, Zarządu Województwa Śląskiego, Marszałka Województwa Śląskiego i radnych Sejmiku Województwa Śląskiego z prośbą o poparcie. W piśmie do Zarządu Województwa Śląskiego podniesiono aspekt ważności ciągu komunikacyjnego odcinka ok. 4 km starodroża z uwagi na sąsiedztwo dwóch przejść granicznych. Pismo pozostało bez odpowiedzi.

W piśmie GDDKiA, z 20 października 2009 r. skierowanym do Urzędu, informującym o oddawaniu do użytkowania kolejnych odcinków nowej drogi ekspresowej S69 potwierdzono zamiar przekazania w najbliższym czasie m.in. dokumentacji powykonawczych w przypadku nowych odcinków dotyczących starych odcinków DK-69.

(dowód: akta kontroli str.116-136)

Z informacji uzyskanych w toku kontroli od GDDKiA wynika, że GDDKiA przekazała całą posiadaną na tamten czas²⁰ dokumentację wraz z protokołami przekazania, jednakże Gmina protokołów tych nie podpisała i „(...) trudno, zatem stwierdzić, czy dokumentacja była niekompletna oraz o jakich brakach w dokumentacji jest mowa”. Z informacji uzyskanych z Zarządu Dróg Wojewódzkich wynika, że Zarząd całą dokumentację przekazał do Starostwa Powiatowego w Żywcu.

(dowód: akta kontroli str.137-141)

W toku kontroli Wójt poinformował, że Gminy nie było stać na pokrycie kosztów związanych z prawidłowym zarządzaniem nabytą w latach 2009-2010 starą drogą krajową DK 69 z uwagi na trudną sytuację finansową Gminy. Od 2007 r. w Gminie utrzymywało się zadłużenie wynoszące w latach 2009-2017 na koniec roku odpowiednio: 8 533,6 tys. zł, 12 344,6 tys. zł, 14 283,7 tys. zł, 19 221,9 tys. zł, 18 154 tys. zł, 17 682,9 tys. zł, 17 572,7 tys. zł, 17 472,3 tys. zł i 17 777,6 tys. zł. Zgodnie z zapisami kolejnych uchwał Rady Gminy w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej, wszelkie nadwyżki w budżecie Gminy miały być przeznaczone na spłatę dotychczasowego zadłużenia.

(dowód: akta kontroli str. 266-269)

GDDKiA w piśmie z 16 listopada 2009 r. poinformował Urząd, że dla przekazywanych odcinków starodroża, Gmina od stycznia 2010 r. powinna zarezerwować w budżecie środki finansowe na utrzymanie przedmiotowego odcinka w okresie zimowym.

(dowód: akta kontroli str.104)

W dniu 13 listopada 2009 r. do wiadomości Wójta wpłynęła kopia pisma sołtysa wsi Laliki, skierowanego do Prezesa Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach o sprawdzenie, czy Wójt Gminy Milówka ma prawo finansować odśnieżanie dróg krajowych bezpodstawnie przekazanych Gminie po zakończeniu budowy S69, ponieważ: nie został określony ich

¹⁸ Zwany dalej „PZD”.

¹⁹ Zwany dalej „ZDW”.

²⁰ Dokumentację oraz protokoły przekazania dostarczono w załączeniu do pisma z 22 kwietnia 2010 r., które wpłynęło do Urzędu 27 kwietnia 2010 r.

kilometraż, nie było map powykonawczych, nie były zakończone remonty, a w księgach wieczystych własność była zapisana na Skarb Państwa. Stwierdził on, że Wójt w ten sposób naraża budżet gminy na straty i prosił o pilną odpowiedź, ponieważ zamierzał powiadomić w tej sprawie Prokuraturę.

(dowód: akta kontroli str.108)

Wójt w piśmie z 5 kwietnia 2011 r. zwrócił się do GDDKiA z żądaniem natychmiastowego przekazania Gminie kwoty 86,8 tys. zł, która została poniesiona w latach 2009-2010 na zimowe utrzymanie starodroża. Żądanie uzasadniał nieuregulowanym stanem prawnym nieruchomości, na której znajduje się droga i w związku z tym faktem nieprzejęciem na stan dróg gminnych ww. odcinka drogi. Powołując się na art. 2a ustawy o drogach, który stanowi o własności dróg publicznych stwierdził, że nie jest możliwe przejęcie danej drogi oraz zmiana jej kategorii bez przejęcia własności nieruchomości, na której znajduje się droga²¹.

W odpowiedzi z 2 maja 2011 r., p.o. Dyrektora GDDKiA uznał przedmiotowe roszczenie za bezzasadne i odmówił zapłaty żądanej kwoty uzasadniając to faktem, że przekazanie drogi nastąpiło z mocy samego prawa, na podstawie art. 10 ust. 5 ustawy o drogach.

(dowód: akta kontroli str.113-115)

Uchwałą Rady Gminy Milówka z dnia 9 września 2015 r.²² odcinek ww. drogi został pozbawiony kategorii drogi gminnej. Uchwała ta została podjęta na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 13 września 2013 r. o zmianie ustawy o drogach publicznych. Odcinek ten zgodnie z art. 2 ust. 2 ww. ustawy, zaliczony został do kategorii dróg wojewódzkich.

Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 marca 2016 r.²³ ww. odcinek drogi krajowej nr 69 na odcinku 11 km, po oddaniu do użytkowania odcinka drogi ekspresowej S1, na podstawie art. 10 ust. 5 ustawy o drogach (w brzmieniu obowiązującym do 8 lipca 2015 r.) został pozbawiony dotychczasowej kategorii drogi wojewódzkiej a zaliczony został do kategorii dróg powiatowych. Od tego momentu zarząd nad starodrożem został przejęty przez Powiatowy Zarząd Dróg. W okresie sprawowania zarządu nad powyższym starodrożem Rada Powiatu w Żywcu, uchwałą nr XXI/201/2016 z dnia 24 października 2016 r. pozbawiła kategorii drogi powiatowej odcinek drogi powiatowej o długości 11 km położony na terenie Gminy Milówka. Z uwagi na fakt, że powołana wyżej uchwała – zdaniem Wójta – podjęta została z rażącym naruszeniem prawa, Gmina wezwwała w dniu 9 listopada 2016 r. Radę Powiatu w Żywcu do usunięcia naruszenia prawa. Postanowieniem z dnia 14 listopada 2016 r. Zastępca Dyrektora Wydziału Nadzoru Prawnego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego, z upoważnienia Wojewody Śląskiego, wstrzymał wykonanie uchwały Rady Powiatu w Żywcu w sprawie pozbawienia kategorii drogi powiatowej odcinka drogi na terenie Gminy Milówka²⁴ a decyzją z dnia 9 grudnia 2016 r. umorzył postępowanie nadzorcze w tej sprawie wszczęte w dniu 14 listopada 2016 r.²⁵

(dowód: akta kontroli, str. 1420153, 626)

W posiadaniu Urzędu była dokumentacja starodroża, którą PZD przekazał Gminie²⁶, m.in. karty przeglądów mostów, książki obiektów mostowych o numerach 07030082, 01023094 i 01023095, trzy książki drogi w ciągu drogi: dla odcinka o nr K00692400000 o długości 2,120 km w Milówce; dla odcinka o nr K06932400000 o długości 1,260 km Szare-Laliki oraz dla odcinka o nr K06952400000 o długości 1,850 km Laliki-Zwardoń oraz projekty czasowej organizacji ruchu na czas zamknięcia mostu nad potokiem Kameszniczanka oraz wyłączenia z ruchu na okres zimowego utrzymania odcinka drogi w miejscowości Szare.

(dowód: akta kontroli, str. 203-204, 626)

²¹ Powoływał się także na wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach z dnia 30 września 2009 r., sygn. akt II SA/GI506/09 o treści: *Konieczną przesłanką do skutecznego podjęcia przez radę gminy uchwały o zaliczeniu drogi do kategorii dróg gminnych jest legitymowanie się przez gminę prawem własności do gruntów, po których droga taka przebiega.*

²² Uchwała nr XII/52/2015 Rady Gminy Milówka z dnia 9 września 2015 r. w sprawie pozbawienia kategorii drogi gminnej.

²³ Nr V/20/12/2016 r.

²⁴ Postanowienie nr NP.11.4331.1.565.2016 z dnia 14 listopada 2016 r.

²⁵ Decyzja NP.11.4131.1.565.2016 z dnia 9 grudnia 2016 r.

²⁶ Pismo PZD.19.411.005/16 z dnia 10 stycznia 2017 r.

W dniu 16 grudnia 2016 r. Wojewoda Śląski wniósł do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach²⁷ skargę dotyczącą stwierdzenia nieważności w całości uchwały Rady Powiatu w Żywcu w sprawie pozbawienia kategorii powiatowej odcinka drogi na terenie Gminy Milówka z 24 października 2016 r. – jako niezgodnej z art. 6a ust. 1 oraz art.10 ust. 1, 2, 3 i 5c ustawy o drogach publicznych. W uzasadnieniu wniosku Wojewoda Śląski stwierdził m.in., że: (...) *W ocenie organu nadzoru, pozbawienie kategorii drogi powiatowej drogi, stanowiącej połączenie miast będących siedzibami powiatów z siedzibami gmin i siedzib gmin między sobą stanowi rażące naruszenie prawa (...).*

(dowód: akta kontroli, str. 626-627)

W dniu 21 grudnia 2016 r. Gmina wystąpiła do WSA ze skargą na ww. uchwałę Rady Powiatu w Żywcu z 24 października 2016 r. wraz z wnioskiem o wstrzymanie wykonania tej uchwały.

(dowód: akta kontroli, str. 602, 627)

Po rozpoznaniu w dniu 20 marca 2017 r., na posiedzeniu niejawnym skargi Gminy Milówka i Wojewody Śląskiego na uchwałę Rady Powiatu w Żywcu, w sprawie pozbawienia drogi kategorii drogi powiatowej i wniosku o wstrzymanie wykonania uchwały z 24 października 2016 r., WSA postanowił oddalić wniosek.

(dowód: akta kontroli, str. 627)

W wyroku z dnia 7 czerwca 2017 r. WSA, po rozpoznaniu sprawy ze skarg Gminy Milówka i Wojewody Śląskiego na uchwałę Rady Powiatu w Żywcu w przedmiocie pozbawienia drogi kategorii powiatowej, stwierdził nieważność zaskarżonej uchwały z 24 października 2016 r.

(dowód: akta kontroli, str. 601-602, 627)

W dniu 27 lipca 2017 r. Rada Powiatu Żywieckiego skierowała do Naczelnego Sądu Administracyjnego w Warszawie²⁸ skargę kasacyjną od wyroku WSA z dnia 7 czerwca 2017 r., wnosząc o uchylenie zaskarżonego wyroku WSA w całości. W dniu 9 października 2017 r. Gmina Milówka w odpowiedzi na skargę kasacyjną złożyła do WSA wniosek o oddalenie skargi w całości. Do dnia zakończenia niniejszej kontroli, NSA nie wydał wyroku w tej sprawie.

(dowód: akta kontroli, str. 601, 627)

1.2 Aktualizacja wpisów dotyczących prawa własności gruntów, po których przebiegają przejęte odcinki dróg

Opis stanu faktycznego

Z informacji uzyskanych od GDDKiA wynika, że według jej wiedzy pod starodrzem na terenie Gminy Milówka, w obrębach ewidencyjnych Szare i Laliki znajduje się 247 działek, z których w trzech przypadkach właścicielem jest Gmina Milówka²⁹, natomiast w: ośmiu – osoby fizyczne, 228 – Skarb Państwa, natomiast w przypadku ośmiu współwłaścicielami był Skarb Państwa i inne podmioty³⁰.

(dowód: akta kontroli, str. 138-139, 322-331)

W przypadku trzech działek (1,2%³¹) Gmina zatwierdziła ich podział w celu ujawnienia własności³². W przypadku pozostałych 244 działek warunkiem ujawnienia ich właścicieli było dokonanie ich podziału³³, jednakże Gmina nie posiadała wiedzy na temat ostatecznego przebiegu starodroża na mapach ewidencyjnych.

²⁷ Zwanego dalej „WSA”.

²⁸ Zwanego dalej „NSA”.

²⁹ W informacji nie podano numeru księgi wieczystej.

³⁰ Na 244 działki, których właścicielem nie była Gmina, w 23 przypadkach nie podano numeru ksiąg wieczystych.

³¹ Z 247 działek wskazanych w piśmie GDDKiA.

³² Były to decyzje RRG.7430/29.12010 z dnia 1 września 2010 r. w/s podziału działki nr ewid. 9271/1 oraz decyzją RRG-7430/4a/2010 z dnia 9 marca 2010 r. podzielono działki nr. 126615 i 126616. Ponadto, według Sekretarza Gminy, żadne inne postępowania dotyczące podziałów działek w Urzędzie nie były prowadzone, gdyż GDDKiA w Katowicach nie wystąpiła z innymi wnioskami.

³³ W trakcie kontroli NIK, w dniu 5 marca 2018 r. do Urzędu wpłynął wniosek GDDKiA o wydanie decyzji zatwierdzającej podział czwartej działki zajętej przez pas drogowy o nr ew. 9277/3, dla której założono księgę wieczystą BB1Z/1002495/9 - własność Skarb Państwa. Ponadto, według Sekretarza Gminy, żadne inne postępowania dotyczące podziałów działek w Urzędzie nie były prowadzone, gdyż GDDKiA w Katowicach nie wystąpiła z innymi wnioskami.

Gmina od 2009 r. podejmowała działania w celu uzyskania dokumentów z GDDKiA niezbędnych do aktualizacji wpisów dotyczących prawa własności w ewidencji gruntów i budynków³⁴, jednakże nie były one skuteczne, co opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

W piśmie GDDKiA z 2 listopada 2009 r.³⁵ skierowanym do Urzędu, Dyrektor Oddziału poinformował, że *wszystkie niezbędne dokumenty dotyczące przekazywanych dróg po skompletowaniu zostaną niezwłocznie przekazane do Gminy, a sprawy związane z podziałami będą wykonywane sukcesywnie*.

Wójt wyjaśnił, że (...) *tut. Urzędu nie wpłynęły jednak żadne dokumenty, które pozwoliłyby na złożenie wniosku do wydziału ksiąg wieczystych o ujawnienie Gminy Milówka, jako właściciela działek stanowiących drogę DK69. Ponadto pismem z dnia 02.11.2009 r. przesłano do GDDKiA projekt porozumienia, którego jednym z elementów było zobowiązanie się poprzedniego zarządcy drogi do przekazania Gminie Milówka (do dnia 15 kwietnia 2010 r.) dokumentacji geodezyjno-własnościowej dróg, które na mocy art. 10 ust. 5 ustawy o drogach publicznych stały się własnością gminy Milówka. Wspomniany protokół nigdy nie został podpisany, a dokumentacja nie została przekazana. Po raz kolejny kwestia braku uregulowania stanu prawnego działek stanowiących przedmiotową drogę została podniesiona w piśmie z dnia 5 kwietnia 2011 r. (...)*

(dowód: akta kontroli, str. 97, 103-104, 107-108, 112, 270, 296, 627, 629, 632-638)

Z informacji uzyskanych w toku kontroli od GDDKiA wynika, że w 2010 r. Oddział w Katowicach pozyskał specjalne środki finansowe na regulację spraw dotyczących pasów drogowych w obrębie oddziaływania byłych przejść granicznych, w oparciu o które wykonano regulację stanu prawnego części nieruchomości pasa drogowego dawnej DK 69, jednak z powodu braku współpracy z Urzędem zaprzestano tej działalności. Kolejną działalnością GDDKiA w tej sprawie było założenie we współpracy ze Starostą Żywieckim ksiąg wieczystych dla nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym, celem uzyskania w nich wpisu Skarbu Państwa, jako właściciela. Podkreślił, że być może z powodu zmieniającego się brzmienia art. 10 ust. 5 ustawy o drogach i wynikających z nich skutków prawnych, nie odnotowano do tej pory żadnych wniosków Gminy kierowanych do GDDKiA w zakresie zakończenia regulacji spraw własnościowych gruntów w pasie drogowym tejże drogi.

(dowód: akta kontroli, str. 138-139, 322-331)

1.3 Organizacja jednostki, stan liczbowy i kwalifikacje pracowników wykonujących zadania zarządcy drogi

Opis stanu
faktycznego

Wójt realizował zadania zarządcy dróg gminnych za pośrednictwem Referatu Inwestycji i Rozwoju Gminy³⁶. Według postanowień regulaminu organizacyjnego Urzędu³⁷, Referat odpowiedzialny był m.in. za realizowanie zadań dotyczących dróg, w tym w szczególności przygotowanie projektów opinii w sprawie przebiegu oraz zaliczania dróg do kategorii, planowanie, zarządzanie i orzekanie w sprawach budowy i modernizacji dróg i chodników, nadzór nad bezpieczeństwem ruchu na drogach gminnych oraz budową dróg, mostów, przepustów itp.

(dowód: akta kontroli str. 10-62)

³⁴ W pismach nr RRG-7040/G/59/2009 z dnia 6 października 2009 r. wraz z odpowiedzią GDDKiA, pismo nr RRG-7040/G/4/2010 z dnia 15 marca 2010 r., pismo radnego Dariusza Kocierza oraz pismo nr RRG.7021.5.1.2011 r. z dnia 5 kwietnia 2011 r.

³⁵ Nr GDDKiA-0/KA-P1/AK/40/890/2009.

³⁶ Zwanym dalej „Referatem”.

³⁷ W kontrolowanym okresie obowiązywał regulamin organizacyjny przyjęty zarządzeniem Wójta Nr 0151-17/2007 z dnia 28 lutego 2007 r., zmienionego zarządzeniem Wójta Nr 0151-47/2007 z dnia 21 maja 2007 r., zmienionego zarządzeniem Wójta Nr 0151-14/2008 z dnia 11 lutego 2008 r., zmienionego zarządzeniem Wójta Nr 0151-35/2008 z dnia 6 maja 2008 r. zmienionego zarządzeniem Wójta Nr 0151-47/2007 z dnia 21 maja 2007 r., zmienionego zarządzeniem Wójta Nr 0151-47/2007 z dnia 21 maja 2007 r., zmienionego zarządzeniem Wójta Nr 0151-35/2008 z dnia 6 maja 2008 r., zmienionego zarządzeniem Wójta Nr 0050-126/2012 z dnia 31 grudnia 2012 r., zmienionego zarządzeniem Wójta Nr 0050-31/2013 z dnia 23 maja 2013 r., zmienionego zarządzeniem Wójta Nr 0050-90/2016 z dnia 30 grudnia 2016 r., zmienionego zarządzeniem Wójta Nr 0050-80/2017 z dnia 30 października 2017 r.

W latach 2009-2011 oraz w 2013 r. zarządzaniem drogami zajmował się jeden pracownik Urzędu. W 2012 r. - dwóch, natomiast w latach 2014-2017 – trzech. Kierownik Referatu, która prowadziła całość spraw związanych z drogami, ukończyła studia wyższe magisterskie na kierunku budownictwo, uzyskując tytuł magistra inżyniera. Jeden z pracowników prowadził sprawy związane z zarządzaniem ruchem drogowym, ukończył studia wyższe magisterskie na kierunku inżynieria środowiska, uzyskując tytuł magistra inżyniera. Drugi pracownik prowadził sprawy związane z zarządzaniem pasem drogowym, ukończył studia wyższe licencjackie na kierunku politologia, uzyskując tytuł licencjata. Dodatkowo ukończył studia podyplomowe w zakresie nowoczesnego zarządzania przedsiębiorstwem oraz studia podyplomowe w zakresie administracji publicznej.

Powyżsi pracownicy mieli zapisane ww. obowiązki w zakresach czynności. Kierownik Referatu posiadał dyplom uczestnictwa w 2009 r. w szkoleniu z zakresu zarządzania pasem drogowym. Wójt poinformował, że pozostali pracownicy, zajmujący się tematyką dróg, korzystają z publikacji zawierających komentarze i wyjaśnienia do zagadnień z zakresu dróg publicznych i gospodarki nieruchomościami.

Prace utrzymaniowe w pasie drogowym, w tym starodroża, wykonywał na zlecenie Urzędu Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłowie.

(dowód: akta kontroli str. 63-76, 97-98)

1.4 Realizowanie obowiązków zarządcy drogi dotyczących bieżącego utrzymania

1. Kontrole stanu technicznego

Opis stanu
faktycznego

W okresach, kiedy Wójt był zarządcą starodroża, tj. w latach 2009-2015 oraz w 2017 r. do czasu kontroli NIK, Urząd nie realizował obowiązku przeprowadzania kontroli tej drogi wynikającego z art. 20 pkt 10 ustawy o drogach oraz przewidzianych w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane³⁸. Urząd nie dysponował protokołami z kontroli, książkami drogi dla całego starodroża, wykazem dzienników objazdu dróg, wykazem protokołów z kontroli okresowych stanu technicznego i wartości użytkowej odcinka drogi, przeprowadzanych w powyższym okresie przez innych zarządców. Z przekazanych w kwietniu 2010 r. przez GDDKiA wynikało, że ostatnie wpisy do prowadzonych dla trzech odcinków starodroża książek drogi objętej kontrolą i kart przeglądów szczegółowych były dokonane przez pracowników GDDKiA w 2009 r.

W Urzędzie nie podjęto działań w celu ustalenia numeru ewidencyjnego dla przejętego w zarząd starodroża.

Wójt wyjaśnił, że w związku z nieotrzymaniem od GDDKiA (pomimo kilkakrotnych wezwań) materiałów geodezyjnych oraz kompletnych książek dróg i obiektów mostowych, Gmina nie miała możliwości nadania numerów przejętej w 2009 r. drogi wraz z obiektami mostowymi, biorąc pod uwagę procedurę nadania numeru poprzez podjęcie uchwały RG, po wcześniejszym uzyskaniu opinii Zarządu Powiatu, a docelowo przedstawienie Zarządowi Województwa Śląskiego – brak numerów działek, po których droga przebiega (brak formalnie wyznaczonego pasa drogowego) uniemożliwiło Gminie formalne przygotowanie takiego wniosku.

(dowód: akta kontroli str. 603-604, 628)

W okresie objętym kontrolą na przejętym odcinku drogi nie były wykonywane okresowe pomiary ruchu drogowego. Wg specjalisty odpowiedzialnego za zarządzanie ruchem drogowym powodem tego było niskie natężenie ruchu oraz brak informacji o wypadkach i kolizjach na starodrożu.

(dowód: akta kontroli str. 100, 619-620)

W Urzędzie nie ustalono i nie wdrożono procedury zapewniającej bieżące reagowanie na występujące nieprawidłowości (związane np. z uszkodzeniem znaków, niedostateczną ich widocznością, itp.). Nie określono również częstotliwości przeglądów oznakowania, terminu

³⁸ Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 ze zm.

usuwania nieprawidłowości oraz nie wskazano osób, które za to odpowiadają. Wójt wyjaśnił, że *nie ustalono i nie wdrożono procedury zapewniającej bieżące reagowanie na występujące na drodze nieprawidłowości, dlatego że dzięki współpracy z sołtysami i radnymi poszczególnych sołectw, do Gminy na bieżąco wpływają informacje o potrzebach bieżących remontów lub konserwacji drogi. Prace utrzymaniowe m.in. na drodze DK 69 wykonuje na zlecenie Gminy Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Milówce.*

(dowód: akta kontroli str. , 98)

Wójt poinformował, że *biorąc pod uwagę bezpieczeństwo użytkowników drogi pracownicy we współpracy z sołtysami poszczególnych sołectw, corocznie, po zakończeniu okresu zimowego dokonywali objazdu m.in. starej drogi krajowej DK 69 w celu oceny zniszczeń na drodze i poddaniu jej remontowi częściowemu.*

(dowód: akta kontroli str. 98)

2. Prawdliwość prowadzenia dokumentów ewidencyjnych starodroży

Urząd nie prowadził dokumentów ewidencyjnych dotyczących starodroża na terenie Gminy, co opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

Ponadto nie dokonano zmian w zakresie numeru i nazwy drogi, które to dane ujęte były w książkach drogi trzech odcinków starodroża przekazanych do Urzędu z Powiatowego Zarządu Dróg w Żywcu tj. dla odcinka o numerze ewidencyjnym K00692400000 na terenie Milówki o długości 2,120 km, dla odcinka o numerze ewidencyjnym K006932400000 Szare-Laliki o długości 1,260 km i dla odcinka o numerze ewidencyjnym K006952400000 Laliki-Zwardoń o długości 1,850 km. Nie dokonano także zmian numerów mostów.

(dowód: akta kontroli str. 98, 389-627)

3. Zabezpieczenie środków na prawidłowe utrzymanie starodroży

Gmina Milówka nie posiadała opracowanego planu rozwoju sieci drogowej, co opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia w sekcji *Ustalone nieprawidłowości*.

Wójt poinformował o częstych uszkodzeniach dróg w wyniku działania klęsk żywiołowych od roku 2010 i kolejno w 2012, 2014 i 2016. Stwierdził, że planowanie finansowania rozwoju sieci drogowej jest przede wszystkim uzależnione od uzyskania w danym roku budżetowym środków na usuwanie skutków klęsk żywiołowych, które Gmina otrzymuje systematycznie z przeznaczeniem na konkretny cel.

Wójt zlecał odpłatnie specjalistycznym firmom remontowo-budowlanym częściowe remonty (naprawy) fragmentów starodroża, a także Gminnemu Zakładowi Gospodarki Komunalnej w Milówce prace porządkowe w zakresie koszenia trawy, przycinania gałęzi, czyszczenia poboczy i kratek wodościekowych a także uzupełnienia oznakowania.

(dowód: akta kontroli str. 99, 209-225, 236-241, 627-628)

W latach 2009-2017 w Urzędzie nie planowano środków finansowych na remont i utrzymanie starodroży.

Wójt wyjaśnił: *Na etapie planowania budżetu na dany rok nie jest możliwe oszacowanie, na które konkretnie drogi, środki finansowe zostaną przeznaczone. Uzależnione jest to od wysokości kosztów poniesionych na zimowe utrzymanie dróg (...). Według danych kosztorysowych, remont całego odcinka starodroża, polegający na położeniu nowej nawierzchni mineralno-bitumicznej (3 cm+4 cm) wynosi ok. 3,5 mln zł. Taką też kwotę należałoby w planie budżetu zaplanować, co z uwagi na trudną sytuację gminy nie jest możliwe (...) ustawodawca nie przewidział sytuacji, że zadłużona gmina nie udźwignie ciężaru, jakim jest przejęcie w zarząd ponad 10-cio kilometrowego odcinka starej drogi DK69.*

(dowód: akta kontroli str. 603-605 628)

W latach 2009-2017 w Gminie nie wydatkowano środków na remonty starodroża. Na bieżące utrzymanie tego odcinka wydatkowano w tym okresie 364,4 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 600, 628)

4. Urządzenia niezwiązane z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego umieszczone w pasie drogowym przejętych dróg oraz wysokość opłat pobieranych z tego tytułu

Na terenie starodroża zlokalizowane były dwa urządzenia niezwiązane z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego, w tym jedno, na które Gmina wydała zezwolenie na jego umieszczenie oraz pobierała z tego tytułu opłaty i jedno umieszczone bez zgody Gminy³⁹.

W okresie objętym kontrolą do Urzędu wpłynęły⁴⁰ trzy wnioski o uzgodnienie lokalizacji umieszczenia w pasie drogowym urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanej z potrzebami zarządzania drogami lub potrzebami ruchu drogowego (przyłącza energetyczne). Wójt we wszystkich ww. sprawach wydał decyzje uzgadniające lokalizację i jedną decyzję⁴¹ zezwalającą na umieszczenie urządzenia w pasie drogi⁴².

Łączna kwota pobranych w okresie objętym kontrolą, przez Urząd opłat z ww. tytułu wyniosła 53,89 zł.

(dowód: akta kontroli, str. 272-277, 306-308)

W trakcie oględzin⁴³ stwierdzono, iż w sąsiedztwie pasa drogowego starodroża znajdowało się osiem reklam, na umieszczenie których Zarządca drogi nie wydał zgody. Od ww. reklam nie pobierano opłat i nie wydawano decyzji w tym zakresie. Zalegający śnieg uniemożliwił ustalenie granicy pasa drogowego i krawędzi jezdni a tym samym dokonanie pomiarów odległości zabudowanych reklam od krawędzi jezdni. Wójt wyjaśnił, że poprzedni zarządzający nie przekazali żadnej dokumentacji w tej sprawie, a do czasu oględzin Urząd nie miał wiedzy o reklamach znajdujących się w obrębie przedmiotowej drogi, spełniających kryteria określone w art. 43 ust. 1 ustawy o drogach. Stwierdził, że po przeprowadzeniu inwentaryzacji obiektów reklamowych zlokalizowanych w odległości bliższej niż wynika to z art. 41 ust. 1 ustawy o drogach, Urząd poczyni kroki mające na celu naliczenie opłat lub nakaze ich usunięcie.

(dowód: akta kontroli str. 273, 527-588)

W okresie objętym kontrolą do Urzędu nie wpłynął żaden wniosek o umieszczenie reklamy w pasie drogowym.

(dowód: akta kontroli str. 273, 527-588, 628)

5. Okresowe pomiary ruchu drogowego na przejętych odcinkach

Urząd nie realizował w latach 2009-2017 zadań związanych z prowadzeniem pomiarów natężenia ruchu na starodrożu.

(dowód: akta kontroli, str. 100, 628)

6. Informacje statystyczne o sieci dróg publicznych przekazywane GDDKiA

Stosownie do zapisów § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektach mostowych, tunelach oraz promach⁴⁴, Urząd sporządził i przekazał do GDDKiA formularze danych o sieci dróg publicznych według stanu na dzień 31 grudnia za następujące lata: 2010, 2011 i 2015. Nie sporządzono powyższych formularzy za lata 2012, 2013, 2014, 2016 i 2017, co opisano w dalszej części niniejszego wystąpienia w sekcji *Ustalono nieprawidłowości*.

(dowód: akt kontroli, str. 15-40, 628)

³⁹ Gmina podjęła działania w celu wyjaśnienia umieszczenia urządzenia bez jej zgody i wystosowała pismo do operatora sieci energetycznej w celu wyjaśnienia sprawy i ewentualnego wszczęcia procedury wymierzenia kary pieniężnej za zajęcie pasa drogowego bez zezwolenia zarządcy

⁴⁰ W dniach 11 lutego 2015 r., 9 marca 2017 r. oraz 20 października 2017 r.

⁴¹ Z dnia 7 kwietnia 2017 r.

⁴² W dwóch pozostałych przypadkach nie było potrzeby wydania zgody na umieszczenie urządzeń (nie stwierdzono w budowania urządzeń w pas drogowym).

⁴³ Powyższe stwierdzono podczas oględzin, które miały miejsce 15 lutego 2018 r.

⁴⁴ Dz. U. Nr 67 poz. 583, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie sporządzania informacji o sieci dróg”.

7. Prawidłowość wykazywania majątku jednostki dotyczącego przejętych starodroży

Zgodnie § 31 pkt 5 Regulaminu organizacyjnego Urzędu do zadań Referatu należało m.in. *sporządzanie dokumentacji w sprawie uzyskania potwierdzenia decyzją Wojewody nabycia z mocy prawa przez Gminę nieruchomości zajętych pod ulice*, natomiast zgodnie z § 29 pkt 1 ppkt n) i o) ww. Regulaminu organizacyjnego Urzędu do zadań Referatu Finansów i Podatków należało prowadzenie ewidencji środków trwałych oraz mienia komunalnego.

W spisie dokumentacji przekazanej przez PZD dot. starej drogi DK-69 na terenie Gminy Milówka brak było książki ewidencji środków trwałych lub innego dokumentu potwierdzającego prowadzenie ewidencji środków trwałych dla przedmiotowego odcinka.

Przejęte w latach 2009-2010 starodroże nie zostało wprowadzone do ewidencji środków trwałych Gminy.

Powyższe Wójt wyjaśnił nieotrzymaniem od GDDKiA żadnych dokumentów geodezyjnych. Stwierdził, że *Nadal nie wiadomo, po jakich działkach ewidencyjnych gruntów przebiega droga. W związku z powyższym nie było możliwości dokonania wyceny drogi czy samego gruntu pod drogą i w konsekwencji wprowadzenia majątku do ewidencji środków trwałych gminy.*

Działanie Urzędu w celu uzyskania niezbędnych dokumentów w tym zakresie przedstawiono w punkcie 1.2 niniejszego wystąpienia.

(dowód: akt kontroli, str.100, 628)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Wójt od 2010 r. (roku, w którym przejął z mocy prawa zarządzanie starodrożem) nie podjął skutecznych działań w celu ujawnienia w księgach wieczystych oraz w ewidencji gruntów i budynków prawa własności przysługującego Gminie do działek zajętych pod przejętą drogę. Właścicielami tych działek były osoby fizyczne lub Skarb Państwa, także we współwłasności z innymi podmiotami oraz w trzech przypadkach Gmina. W szczególności w przypadku trzech działek, dla których Wójt zatwierdził podział i Gmina jest wskazana w ewidencji gruntów jako właściciel. Podstawę wykazania prawa własności Gminy do tych działek stanowiły przepisy art. 10 ust. 5 (w brzmieniu obowiązującym do 8 lipca 2015 r.) i art. 2a ust. 2 ustawy o drogach, z których wynika, że nieruchomości pod odcinkiem drogi zastąpionym nowo wybudowanym odcinkiem drogi z mocy prawa stały się własnością gminy.

Zgodnie z art. 23 ust. 1 pkt 9 w zw. z art. 25 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami⁴⁵, do zadań wójta gospodarującego gminnym zasobem nieruchomości należy składanie wniosków o założenie księgi wieczystej dla nieruchomości stanowiących własność gminy oraz o wpis w księdze wieczystej. Natomiast art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne⁴⁶ zobowiązuje właścicieli nieruchomości do zgłaszania właściwemu staroście zmian danych objętych ewidencją gruntów i budynków w terminie 30 dni, licząc od dnia powstania tych zmian.

NIK zauważa, że Gmina zwracała się do GDDKiA i otrzymała w piśmie z dnia 2 listopada 2009 r.⁴⁷ obietnicę przekazania jej skompletowanej dokumentacji podziału działek niezbędnych do dokonania wpisów w księdze wieczystej prawa własności przysługującemu Gminie. Do dnia 7 marca 2018 r. Gmina nie otrzymała powyższej dokumentacji. Jednak na podstawie art. 11a ustawy o gospodarce nieruchomościami organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego może podejmować czynności na rzecz lub w interesie tej jednostki także w przypadku gospodarowania nieruchomościami niestanowiącymi jej własności.

⁴⁵ Dz. U. z 2016 r. poz. 2147, ze zm.

⁴⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 2101.

⁴⁷ Nr pisma GDDKiA-O/KA-P1/AK/40/890/2009.

NIK dostrzegając fakt, że Gmina nie miała wiedzy na temat ostatecznego przebiegu starodroża na mapach ewidencyjnych, zwraca uwagę, że poza wystąpieniem do GDDKiA, Gmina mogła podjąć także inne działania, w szczególności w przypadku trzech działek, dla których zatwierdzono podział, m.in. uzyskać niezbędne informacje od Starosty.

(dowód: akta kontroli str. 97, 296)

2. Urząd nie prowadził książki drogi, książek obiektów mostowych, dziennika objazdu dróg oraz wykazu mostów, wiaduktów, estakad i kładek dla pieszych dotyczących przejętego starodroża, pomimo wymogów zawartych w § 10, 11 i 15 pkt 1 rozporządzenia w sprawie ewidencji dróg.

Z wyjaśnień Wójta wynika, że Gmina od 2009 r. oczekiwała na kompletne materiały od GDDKiA. Zostały przekazane Gminie niekompletne książki drogi – z częściowymi odcinkami. Z materiałów nie wynika, wprost jakiego kilometraża starodroża książka dotyczy. Dodatkowo nadal nie wiadomo, czy fragmenty nowo powstałych odcinków łączących starą drogę DK69 w jeden ciąg drogowy należy traktować, jako „starodroże”.... W związku z toczącym się postępowaniem sądowym w sprawie stwierdzenia nieważności uchwały nr XXI/201/16 Rady Powiatu w Żywcu z dnia 24 października 2016 r. o pozbawieniu kategorii drogi powiatowej (wcześniej starej DK69) Gmina będzie podejmowała jedynie doraźne działania w zakresie zarządzania przedmiotową drogą. Natomiast w przypadku, kiedy wyrok sądowy jednoznacznie określi, że uchwała Zarządu Powiatu jest ważna i przedmiotowa droga jest drogą gminną, wtedy też zostaną podjęte działania w kierunku właściwego zarządzania drogą, zgodnie z ustawą o drogach publicznych.

W ocenie NIK, okoliczności wskazane w wyjaśnieniach nie mogą stanowić usprawiedliwienia zaniechania działań w powyższym zakresie, zwłaszcza że w latach 2009-2015, gdy Gmina była bez wątpienia zarządcą drogi, nie podjęła koniecznych działań w zakresie prowadzenia przedmiotowych dokumentów, po nieskutecznych próbach ich uzyskania od GDDKiA.

(dowód: akta kontroli str. 266-270, 610-611, 628)

3. W okresie sprawowania przez Wójta zarządu nad starodrożem tj. w latach 2009-2015 i w 2017 r., Urząd nie przeprowadził przeglądów okresowych kontrolowanego odcinka starej drogi DK 69, tj. kontroli rocznych oraz pięcioletnich pomimo wymogów zawartych w art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy Prawo budowlane.

Wójt wyjaśnił, że w związku z brakiem stanowiska dla osoby posiadającej uprawnienia budowlane z zakresu dróg oraz brakiem środków finansowych na zawarcie umowy zlecenia z taką osobą, nie było możliwe dokonywanie przeglądów technicznych starej drogi krajowej DK 69 zgodnie z ustawą Prawo budowlane. Jednak biorąc pod uwagę bezpieczeństwo użytkowników drogi pracownicy we współpracy z sołtysami poszczególnych sołectw corocznie po zakończeniu okresu zimowego dokonywali objazdu m.in. starej drogi krajowej DK 69 w celu oceny zniszczeń na drodze i poddaniu jej remontowi częściowemu. Taki przegląd odbędzie się również po zakończeniu bieżącego sezonu zimowego”.

Kierownik Referatu dodała, że osoby z odpowiednimi uprawnieniami budowlanymi do przeprowadzania przeglądów nie udało się zatrudnić pomimo dwukrotnego naboru na to stanowisko.

Przyjmując do wiadomości wyjaśnienia Wójta dotyczące trudnej sytuacji finansowej Gminy, NIK zwraca uwagę, że nie mogą one usprawiedliwiać zaniechania dokonywania powyższych przeglądów, szczególnie obiektów mostowych na przejętym starodrożu, z uwagi na możliwość wystąpienia zagrożenia bezpieczeństwa użytkowników ruchu.

(dowód: akta kontroli str. 91-101, 236-249, 266, 270, 610-611, 628-629)

4. Pracownicy Urzędu nie przeprowadzali kontroli stanu technicznego starodroża zgodnie z art. 20 pkt 10 ustawy o drogach.

Wójt wyjaśnił, że w związku z brakiem na stanowisku osoby posiadającej uprawnienia budowlane z zakresu dróg oraz brakiem środków finansowych na zawarcie umowy zlecenia z taką osobą nie było możliwe dokonywanie przeglądów technicznych starej drogi krajowej

DK 69 zgodnie z art. 20 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych. Jednak biorąc pod uwagę bezpieczeństwo użytkowników drogi pracownicy we współpracy z sołtysami poszczególnych sołectw corocznie po zakończeniu okresu zimowego dokonywali objazdu m.in. starej drogi krajowej DK 69 w celu oceny zniszczeń na drodze i poddaniu jej remontowi częściowemu.

NIK nie podziela tych wyjaśnień, ponieważ do przeprowadzania powyższych kontroli nie są wymagane uprawnienia budowlane.

(dowód: akta kontroli str. 91-92, 98, 629)

5. Urząd nie sporządzał i nie przekazywał do GDDKiA formularzy danych o sieci dróg publicznych według stanu na dzień 31 grudnia za lata 2012, 2013, 2014, 2016 i 2017, pomimo wymogów zawartych w § 2 ust. 2 rozporządzenia w sprawie sporządzania informacji o sieci dróg.

Wójt wyjaśnił, że Brak opracowanych i przesłanych do GDDKiA formularzy o drogach publicznych wynika z braków kadrowych (brakiem zastępstwa w tym zakresie) spowodowanych przebywaniem na urlopie chorobowym oraz urlopie macierzyńskim i rodzicielskim Pani A. W. W związku z tym zostanie zwiększona kontrola nad obowiązkiem corocznego sporządzania przedmiotowych formularzy.

(dowód: akta kontroli str. 267, 270, 628)

W ocenie NIK, okoliczności wskazane w wyjaśnieniu nie usprawiedliwiają powyższej nieprawidłowości.

6. Gmina, jako zarządca dróg gminnych, nie opracowała projektu planu rozwoju sieci drogowej oraz projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich, pomimo wymogu zawartego w art. 20 pkt. 1 i 2 ustawy o drogach.

Kierownik Referatu wyjaśniła, że Plan rozwoju sieci drogowej zostanie niezwłocznie sporządzony zgodnie z art. 20 pkt 1 i 2 ustawy o drogach. Ponadto informuję, że Gmina we współpracy z sołtysami i radnymi na bieżąco planuje zakres niezbędnych do wykonania prac remontowych na drogach. Potrzeby remontowe są zgłaszane przez mieszkańców, a ich realizacja jest uzależniona głównie od możliwości finansowych. Przykładowym planem remontów sieci drogowej jest coroczne przedłożenie Wojewodzie tzw. priorytetów do wykonania na dany rok, z zakresu usuwania skutków klęsk żywiołowych. Ponadto w mojej ocenie, głównym wyznacznikiem prawidłowego wykonywania obowiązków z zakresu dróg jest brak skarg mieszkańców.

Wójt, dotychczasowe nieopracowywanie planów, wyjaśniał częstymi uszkodzeniami dróg w wyniku działania klęsk żywiołowych od roku 2010 i kolejno w 2012, 2014 i 2016. Ponadto stwierdził, że planowanie finansowania rozwoju sieci drogowej w Gminie jest przede wszystkim uzależnione od uzyskania w danym roku budżetowym środków na usuwania skutków klęsk żywiołowych, które Gmina otrzymuje systematycznie z przeznaczeniem na konkretny cel.

NIK nie podziela powyższych wyjaśnień, ponieważ planowanie rozwoju sieci drogowej i jego finansowanie jest warunkiem racjonalnego zarządzania drogami.

(dowód: akta kontroli str. 92, 99, 610-618, 629)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

2. Zapewnienie bezpieczeństwa i właściwej organizacji ruchu

2.1 Organizacja ruchu na przejętych drogach

Opis stanu faktycznego

Urząd nie otrzymał od GDDKiA i nie opracował stałej organizacji ruchu dla starodroża przekazanego w zarząd w latach 2009-2010.

Wójt wyjaśnił, że *opracowanie przez Gminę stałej organizacji ruchu na całym odcinku starej DK69 nie zostało przygotowane z uwagi na niskie natężenie ruchu na tej drodze oraz ograniczone środki budżetu Gminy na utrzymanie dróg. Koszt opracowania stałej organizacji ruchu na całym odcinku starej DK69 wraz z jego wprowadzeniem szacujemy na kwotę około 150 tys. zł.*

(dowód: akta kontroli str. 603, 606, 629)

Z powodu braku od 2009 r. wymaganych prawem przeglądów starodroża, w toku niniejszej kontroli poddano oględzinom cały odcinek o długości 10,305 km starodroża, zlokalizowanego na terenie Gminy. Na całej długości jezdni drogi posiadała co najmniej 6,0 m szerokości i dwa pasy ruchu. Rodzaj nawierzchni – bitumiczna. Tylko w początkowym odcinku drogi, w rejonie wyłączanego z eksploatacji mostu nad rzeką Kameszniczanką na odcinku ok. 300 m była nawierzchnia z kostki kamiennej w stanie zadawalającym. W swoim przebiegu starodroże łączy gminę Milówkę z gminą Rajcza. Podczas kilkakrotnego przejazdu badanym odcinkiem starej drogi DK 69 stwierdzono niewielkie natężenie ruchu. Za wyjątkiem wyłączanego z eksploatacji mostu na rzeką Kameszniczanką, na całej długości droga była odśnieżona i przejezdna, mimo częściowego oznaczenia drogi w Szarem, jako wyłączonej z zimowego utrzymania. Poddana oględzinom nawierzchnia jezdni była w stanie: dobrym (ok. 49% długości badanego odcinka drogi), zadawalającym (ok. 47%) i niezadawalającym (ok. 4%), zlokalizowanym w końcowym fragmencie odcinka drogi, przed terenem gminy Rajcza.

W wyniku oględzin 91 znaków drogowych umieszczonych w ciągu tego odcinka drogi stwierdzono 28 przypadków nieprawidłowego ich stanu technicznego lub braku widoczności (brak odbłaskowości, uszkodzona tarcza znaku, obrócone tarcze znaków w stosunku do osi drogi, ograniczenie widoczności znaku przez zarastające gałęzie, nieodpowiednia wysokość umieszczenia tarczy znaku w stosunku do jezdni). W ciągu badanej drogi występowały dwa łuki poziome, na których zamontowano tablice prowadzące U-3a/b w dobrym stanie technicznym. W ciągu drogi występowały cztery obiekty mostowe, w tym jeden wyłączony z ruchu oraz jeden wiadukt drogowy przebiegający nad drogą S69 (obecnie S1). Z powodu zalegającego śniegu, nie można było sprawdzić stanu technicznego dwóch obiektów mostowych zlokalizowanych w miejscowości Laliki, które na ostatnich przeglądach przeprowadzonych przez GDDKiA przed przekazaniem starodroża Gminie, uzyskały ocenę na poziomie 3,0. W pasie drogowym stwierdzono osiem reklam, na które zarządca nie wydał decyzji zezwalającej. Na odcinku drogi pomiędzy zjazdem na S1 a skrzyżowaniem z Kotłówką występowało znaczne pochylenie jezdni a nie było znaku ostrzegawczego o stromym zjeździe. Na całym odcinku starodroża nie umieszczono sygnalizacji świetlnych.

(dowód: akta kontroli str. 527-588)

2.2 Bezpieczeństwo na przejętych odcinkach dróg

Opis stanu faktycznego

Urząd nie dysponował informacjami dotyczącymi liczby wypadków lub kolizji, które miały miejsce na starodrożu. Wójt poinformował, że *z informacji uzyskiwanych przez tut. Urząd w latach 2009 – 2017 niezbędnych do sporządzenia formularza o sieciach dróg publicznych nie pojawiła się żadna informacja potwierdzająca wypadki na starej drodze krajowej DK 69.*

(dowód: akta kontroli, str. 100, 629)

2.3. Przestrzeganie przepisów dotyczących oznakowania w trakcie robót budowlanych prowadzonych na przejętych drogach i egzekwowanie tego od wykonawców robót

Opis stanu faktycznego

W trakcie kontroli NIK, w pasie drogowym starodroża nie prowadzono robót budowlanych. W latach 2009-2015 i w 2017 r., na odcinkach starej DK 69 na terenie Gminy, Urząd nie wydawał zezwoleń na zajęcie pasa drogowego. Do tutejszego Urzędu w okresie zarządzenia drogą przez Wójta Gminy Milówka wpłynęły trzy wnioski dotyczące uzgodnienia lokalizacji umieszczenia urządzeń infrastruktury technicznej niezwiązanej z potrzebami zarządzania drogami – wszystkie dotyczyły przyłączy sieci elektroenergetycznej niskiego napięcia. W decyzjach wnioskodawca był informowany o konieczności złożenia odrębnego wniosku dotyczącego zgody na zajęcie pasa drogowego oraz na umieszczenie urządzeń infrastruktury technicznej. Nie było w okresie objętym kontrolą potrzeby zajęcia pasa drogowego na wykonanie robót na starodrożu.

(dowód: akta kontroli, str. 272, 629)

2.4. Okresowe kontrole istniejącej organizacji ruchu na drogach (odcinkach dróg) objętych kontrolą, przeprowadzane przez organ zarządzający ruchem

Opis stanu faktycznego

W latach 2015-2017 Starosta Żywiecki, jako organ zarządzający ruchem, nie przeprowadzał kontroli starodroża na terenie Gminy.

(dowód: akta kontroli, str. 101, 629)

2.5. Skargi i wnioski dotyczące tematyki kontroli

Opis stanu faktycznego

W latach 2009-2017 do Urzędu nie wpłynęły skargi lub wnioski dotyczące poprawy lub zmiany stanu oznakowania drogi i organizacji ruchu, niewłaściwego stanu drogi, nieprawidłowej lokalizacji reklam w pasie drogowym, nieprawidłowego zabezpieczenia prowadzonych robót na drodze lub w pasie drogowym.

(dowód: akta kontroli, str. 101, 629)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie, podczas prowadzonych oględzin, stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W pasie drogowym w rejonie, wyłączanego z eksploatacji i będącego w złym stanie technicznym, mostu nad potokiem Kameszniczanka brakowało sześciu znaków drogowych pionowych oraz dwóch kompletów zapór drogowych U-20b, które wynikały z czasowej organizacji ruchu na poddanej oględzinom starej drodze DK69⁴⁸. W trakcie kontroli NIK powyższe znaki zostały zakupione i zabudowane. Nie usunięto (lub nie zaklejono) 12 niepotrzebnych znaków⁴⁹.

2. Na całym odcinku starodroża stwierdzono, w przypadku 28 znaków pionowych, nieprawidłowości polegające na: zasłanianiu znaków gałęziami (pięć przypadków), braku odblaskowości (sześć przypadków), za nisko umieszczonej tarczy znaku (13 przypadków), zgiętej lub uszkodzonej tarczy (trzy przypadki), obróconej tarczy w stosunku do osi jezdni (siedem przypadków) i przekrzywionego słupka (dwa przypadki)⁵⁰.

Powyższe nieprawidłowości Wójt wyjaśnił brakiem wystarczających środków finansowych na bieżące utrzymanie starodroża w odpowiednim standardzie oraz faktem, że od 9 września 2015 r. do 24 października 2016 r. w wyniku tzw. kaskadowego mechanizmu przekazywania, przedmiotowa droga trzykrotnie zmieniła zarządcę. Ponadto dodał, że (...) *w przypadku, kiedy wyrok sądowy jednoznacznie określi, że uchwała Zarządu Powiatu jest*

⁴⁸ Projekt organizacji ruchu na czas zamknięcia mostu w ciągu drogi „stara DK69”, zatwierdzony 14 lipca 2015 r. - dotyczyło to dwóch znaków B-1 i dwóch B-41 na istniejących zaporach drogowych, oraz jednego znak B-1 i jednego B-41 z jednej strony drogi pod mostem. Brak zapór drogowych U-20b (dwóch kompletów) stwierdzono z obu stron na lokalnej drodze przebiegającej pod mostem.

⁴⁹ Dotyczyło to znaków: B-20, T-6c, C-19, C-18, B-18, D-5, B-31, A-7, T-1, A-30, T-5, E-2a

⁵⁰ Dotyczyło to znaków: E-2a, A-1 (3 szt.), A-6c, C-18, A-11, B-33 (3 szt.), B-31, A-23, A-3, B-25 (5 szt.), B-20, E-13, B-34, A-17, A-4, T-2, B-18, F-4, E-1, A-30.

ważna i przedmiotowa droga jest droga gminną, wtedy też zostaną podjęte działania w kierunku właściwego zarządzania drogą zgodnie z ustawą o drogach publicznych oraz ustawą prawo budowlane

Zdaniem NIK, powyższe okoliczności nie mogą usprawiedliwiać nieprawidłowości oddziałujących na bezpieczeństwo ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli, str. 266, 267, 270-271, 527-588)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

3. Nadzór nad jednostkami i komórkami organizacyjnymi zarządzającymi drogami

3.1. Nadzór nad działalnością jednostek samorządu terytorialnego, które zarządzają przejętymi drogami oraz nadzór nad działalnością komórek organizacyjnych wykonujących zadania dotyczące zarządzania drogami

Opis stanu faktycznego

Nadzór nad realizacją zadań dotyczących utrzymania i organizacji ruchu na drogach sprawował Wójt Gminy Milówka. W Urzędzie nie zostały opracowane pisemne procedury wykonywania zadań związanych z nadzorem nad zarządzaniem przejętymi drogami.

Zasady i procedury kontroli zarządczej w Urzędzie określono w zarządzeniu Wójta Nr 0050-2/2017 z dnia 2 stycznia 2017 r. w sprawie kontroli zarządczej w jednostkach organizacyjnych Gminy Milówka, jednak nie obejmowały one zadań zarządcy drogi. W ww. obszarze nie zostały zidentyfikowane ryzyka w zakresie zarządzania drogami (w tym starodrożem). W okresie objętym kontrolą realizacja obowiązków nałożonych na komórki i pracowników, dotyczących wykonywania zadań objętych kontrolą nie podlegała kontroli zarządczej. W ramach niniejszej kontroli, w obszarach dotyczących zarządzania i utrzymania starodroża oraz zapewnienia bezpieczeństwa ruchu, stwierdzono nieprawidłowości wymienione w sekcjach *Ustalone nieprawidłowości*, które miały znaczenie dla oceny wykonywania kontroli zarządczej w badanym zakresie.

(dowód: akta kontroli, str. 101, 332-352, 589-599, 629)

3.2. Audyt wewnętrzny

Opis stanu faktycznego

Sprawy dotyczące zarządzania drogami nie były przedmiotem audytu wewnętrznego. Nie zostały też przewidziane w planach komórki kontroli wewnętrznej (audytu wewnętrznego)⁵¹.

(dowód: akta kontroli str. 101)

3.3. Kontrole zewnętrzne w zakresie tematyki kontroli

Opis stanu faktycznego

Zadania związane z zarządzaniem przejętą drogą nie były przedmiotem kontroli zewnętrznych. Sprawy organizacji ruchu na starodrożach nie były przedmiotem ocen organu sprawującego nadzór nad zarządzaniem ruchem na drogach lub rozstrzygnięć tego organu w sprawach spornych dotyczących istniejącej lub projektowanej organizacji ruchu.

(dowód: akta kontroli str. 101, 605629)

Zagadnienia związane z zarządzaniem przejętymi drogami były tematem obrad Komisji Rozwoju Rady Gminy. W trakcie posiedzenia w dniu 24 września 2009 r. rozpatrywano stan prawny przejmowanej etapami starej drogi DK 69, podkreślając m.in. konieczność negocjacji z GDDKiA w sprawie dokończenia robót remontowych na przekazywanej drodze.

⁵¹ W latach 2009-2016 w Urzędzie nie prowadzono audytu, ponieważ kwota wydatków i rozchodów nie przekraczała wysokość 40 000 tys. zł. Gmina nie spełniała, więc wymogów wynikających z art. 274 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, zwana dalej „ustawą o finansach publicznych”).

Na posiedzeniu w dniu 16 stycznia 2015 r. rozpatrywano sprawy związane z utrzymaniem i remontem DK 69. Podkreślono, że został wyremontowany przez GDDKiA tylko odcinek tej drogi o długości 5,5 km, natomiast Gminy nie stać na remont pozostałych fragmentów drogi – możliwe do zrobienia było tylko uzupełnienie oznakowania, uporządkowanie poboczy oraz ścięcie krzaków i krzewów. Kierownik Referatu wyjaśniła radnym problemy niekompletnej dokumentacji starej DK69 i sprawę braku odpowiedzi na pisma Urzędu w sprawie zwrotu pieniędzy za zimowe utrzymanie dróg. Podała przykład stwierdzonej przez sołtysa niewłaściwej zabudowy przez GDDKiA znaku, co skutkowało jego uszkodzaniem przez przejeżdżające furmanki i większe samochody. Kierownik Referatu wyjaśniła radnym procedurę zabudowy znaków na drodze i konieczność wykonania projektu organizacji ruchu. Dwóch radnych wyraziło negatywną opinię w sprawie wydawania pieniędzy na projekty organizacji ruchu i podkreśliło, że za przekazaną drogą nie zostały przekazywane pieniądze więc należy o nie występować. Przewodniczący Komisji podsumował, że dalsze działania w sprawie DK 69 zostaną podjęte po otrzymaniu odpowiedzi na wysłane pisma. W trakcie XII sesji Rady Gminy Milówka z 9 września 2015 r., w trakcie której pozbawiono starodroże kategorii drogi gminnej, m.in. jeden z radnych stwierdził, że Gmina otrzymała problematyczną drogę i korzystając z okazji należy starodroże przekazać innemu zarządcy

(dowód: akta kontroli str. 250-265)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość, polegającą na niezapewnieniu przez Wójta funkcjonowania w pełni skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej w obszarze zarządzania starodrożem.

Zgodnie z art. 68 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o finansach publicznych, kontrolę zarządczą w jednostkach sektora finansów publicznych stanowi ogół działań podejmowanych dla zapewnienia realizacji celów i zadań w sposób m.in. zgodny z prawem i efektywny. Celem kontroli zarządczej jest w szczególności zapewnienie zgodności działalności jednostki z przepisami prawa oraz procedurami wewnętrznymi. Stosownie do art. 69 ust. 1 pkt 2 ww. ustawy, zapewnienie funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej należy do obowiązków wójta.

Wójt wyjaśnił: *W Urzędzie, ze względu na braki kadrowe, zadania z zakresu kontroli zarządczej nie zostały przypisane żadnemu pracownikowi do roku 2016. Od wejścia w życie procedur kontroli zarządczej, jeden raz przeprowadzono samoocenę wśród pracowników a także określono cele i zidentyfikowano ryzyka na 2018 r. Referat nie określił celów, ani nie oszacował ryzyka w zakresie realizacji funkcji zarządcy drogi.* Wójt dodał, że koordynator ds. kontroli zarządczej z czasem pozwoli zapewnić skuteczny i efektywny system kontroli zarządczej.

(dowód: akta kontroli str. 101, 332-352, 589-599)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w badanym obszarze.

IV. Wnioski

W dniu 19 lutego 2018 r. kontroler NIK działając na podstawie art. 51 ust. 1 ustawy o Najwyższej Izbie Kontroli⁵² poinformował Wójta o powstaniu zagrożenia dla życia i zdrowia ludzkiego, polegającego na możliwości wejścia pieszych na wyłączony z eksploatacji, będący w złym stanie technicznym most nad potokiem Kameszniczanka, jak również możliwości przejścia pieszych i przejazdu pojazdów drogą biegnącą równolegle do rzeki pod mostem, w wyniku braku zgodnego z projektem organizacji ruchu oznakowania pionowego i barierek zabezpieczających U-23.

Wójt w dniu 22 lutego 2018 r. poinformował, o zakupie niezbędnego oznakowania i jego zabudowie w rejonie mostu, co zostało potwierdzone przeprowadzonymi oględzinami.

[dowód: akta kontroli str. 527-570]

⁵² Dz. U. z 2017 r. poz. 524, zwana dalej „ustawą o NIK”.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu:

1. Ujawnienia w księgach wieczystych własności przysługujących Gminie gruntów zajętych pod kontrolowane starodroże.
2. Zaprowadzenia książki drogi starodroża, książek obiektów mostowych, dziennika objazdu dróg oraz wykazu mostów, wiaduktów, estakad i kładek dla pieszych dla starodroża.
3. Przeprowadzania kontroli okresowych starodroża.
4. Przekazywania do GDDKiA formularzy danych o sieciach dróg publicznych.
5. Opracowania projektu planu rozwoju sieci drogowej oraz projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich.
6. Uzupełnienia braków w oznakowaniu pionowym i poziomym na przejeździe starodrożu oraz zapewnienia jego pełnej widoczności oraz zgodności z istniejącymi projektami organizacji ruchu.
7. Zapewnienie funkcjonowania skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 9 marca 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Katowicach

Kontroler

Stanisław Tarnowski

Gł. specjalista kontroli państwowej

.....